

Column Jerrol Marten, Manager CoMensha

De bestrijding van mensenhandel heeft ook de afgelopen periode veel aandacht gekregen. Daar is CoMensha blij mee. De aanpak professionaliseert: de opvang van de slachtoffers heeft vorm gekregen en er is steeds meer bewustwording op gang gekomen.

CoMensha is een organisatie die zich richt op slachtoffers van mensenhandel. Centraal staat dat mensenhandel een grove schending is van iemands integriteit en dus indruist tegen de mensenrechten. CoMensha vindt dat alle slachtoffers van mensenhandel in Nederland toegang moeten hebben tot opvang en hulpverlening op korte en lange termijn. Ongeacht of zij in staat en/of bereid zijn om medewerking te verlenen aan het strafproces. Bij de hulp aan het slachtoffer moeten de behoeftes van het slachtoffer centraal staan. In veel gevallen hebben

slachtoffers van mensenhandel hulp nodig. Onderdeel van deze hulp is het vinden van een geschikte opvangplek, zodat slachtoffers tot rust kunnen komen, traumatische ervaringen kunnen verwerken en verder naar de toekomst kunnen kijken.

CoMensha is erg blij met de pilot Categoriele Opvang voor Slachtoffers van Mensenhandel (COSM's) die een maand geleden van start is gegaan. De opvang voor slachtoffers van mensenhandel werkt alleen als het goed aansluit bij de vrouwenopvang, maatschappelijke opvang en andere vormen van opvang. Van belang blijft dat de politie met de gemeente en opvanginstelling op lokaal en/of regionaal niveau afspraken blijft maken over het gebruik van noodplaatsen in de vrouwenopvang. Deze bedden blijven noodzakelijk om slachtoffers van mensenhandel onder te brengen als de Categoriele Opvang vol zit. Een noodplaats is een laagdrempelige opvangplek binnen de vrouwenopvang voor acute crisissituaties. Er gelden geen contra-indicaties voor opname en er zijn geen kosten aan verbonden. De dag na opname op het noodbed zal de instelling, in samenwerking met CoMensha kijken naar een geschikte opvanglocatie. Dat kan de Categoriele Opvang zijn als er weer plaats is of een andere opvanglocatie.

Om de politie tegemoet te komen start CoMensha op 1 augustus met een pilot 24 uursbereikbaarheid. Door de week tussen 19.00- 07.00 uur en in het weekend van 09.00 - 07.00 uur zal CoMensha ook bereikbaar zijn. Deze bereikbaarheid geldt alleen voor het plaatsen van slachtoffers van mensenhandel in de categoriele opvang. Overige vragen worden slechts beantwoord tijdens kantooruren van ma - vr 09.00 - 17.00 uur.

Categorale Opvang

Op 23 juni heeft minister Hirsch Ballin van Justitie in Amsterdam de officiële start verricht van de pilot voor opvang van slachtoffers van mensenhandel. Verspreid over Nederland zijn 50 extra opvangplaatsen ingericht. De pilot vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de ministeries van Justitie en VWS. CoMensha draagt o.a. zorg voor plaatsing van slachtoffers mensenhandel in de verschillende opvanglocaties.

De opvang die is geopend, maakt deel uit van een pilot waarin veertig opvangplaatsen voor vrouwelijke slachtoffers en tien opvangplaatsen voor mannelijke slachtoffers zijn gecreëerd. Deze capaciteit komt bovenop de al bestaande gemeentelijke opvangvoorzieningen voor slachtoffers van mensenhandel.

De opvang van slachtoffers van mensenhandel is belangrijk om de uitbuitingssituatie waarin de slachtoffers zich bevinden direct te kunnen beëindigen. Zij krijgen op een geheime locatie beschermde opvang en individuele begeleiding. Voor veel slachtoffers is die bescherming een belangrijke voorwaarde om tot rust te komen en aangifte te (durven) doen tegen hun uitbuiters. Het ministerie van Justitie verwacht dat door de pilot Categorale Opvang de aangiftebereidheid zal stijgen en zo de opsporing en vervolging van de daders eenvoudiger wordt.

Aanleiding voor de pilot Categorale Opvang Slachtoffers Mensenhandel is het tekort aan adequate opvang voor deze categorie slachtoffers. Het primaire doel van de opvang is het stoppen van de uitbuiting. Daarnaast worden de slachtoffers individueel begeleid om zo te bepalen wat voor hen het beste vervolg is: Doorstromen naar een naar een andere opvang, uitstromen naar een zelfstandiger woonvorm of terugkeer naar het land van herkomst.

Bereikbaarheid

Op verzoek van de politie gaat CoMensha de eerste maanden van de categorale opvang een pilot bereikbaarheid uitvoeren. Tot 1 augustus is CoMensha ook voor de politie tussen 19 uur en 24 uur bereikbaar. Vanaf 1 augustus tot en met 31 december 2010 is CoMensha ook tussen 19 uur en 07 uur bereikbaar. Deze bereikbaarheidspiloot is enkel bedoeld voor de politie en geldt alleen voor slachtoffers mensenhandel die een opvangplek nodig hebben.

Telefoonnummer: 033-448 1186

Introductie nieuwe gegevensset

CoMensha fungeert als landelijk meldpunt voor de centrale aanmelding, plaatsing en registratie van slachtoffers van mensenhandel.

Signalen van ketenpartners gaven aan dat de gegevensset, die stamt uit 2003-2004, niet meer voldeed aan de huidige informatiebehoefte. Verbetering was echter geen sinecure, omdat CoMensha volledig afhankelijk van derden is om gegevens aangeleverd te krijgen. Alleen de aanlevering door de politie berust op wet- en regelgeving. Gegevensaanlevering van andere partners is gebaseerd op *goodwill*, en overtuiging. Er is onvoldoende regelgeving om te borgen dat CoMensha alle gegevens, zowel voor haar eigen proces als voor beleid zal ontvangen.

CoMensha stelt vast dat er nog te weinig aanmeldingen door de ketenpartners gedaan worden, dat er per melding te weinig gegevens geleverd worden en dat er veel (onnodige) tijd en inspanning verricht moet worden om de essentiële gegevensset compleet te maken.

CoMensha heeft vastgesteld wat nodig, wenselijk en haalbaar is voor elke registratievorm om de aard en omvang van de problematiek vast te kunnen stellen. De komende maanden introduceert CoMensha een nieuwe gelaagde gegevensset, bestaande uit 3 componenten.

1. Basisset:
de basisgegevens die van elke cliënt verzameld moeten worden
2. Opvangset:
de gegevens die nodig zijn wanneer een cliënt in de opvang geplaatst wordt
3. Strafrechtelijke set.

Ook de rapportages worden gesplitst, één rapportage over de cliënten die in de opvang verblijven en één rapportage over cliënten die alleen geregistreerd zijn en waarvan niet veel gegevens bekend zijn.

CoMensha blijft echter voor een deel van de gegevens afhankelijk van de *goodwill* van derden. Om de registratie werkelijk compleet te krijgen moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Namelijk uitbreiding van de meldplicht naar alle instanties die met (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel in aanraking komen en een duidelijker definiëring van die meldplicht, bijvoorbeeld een omschrijving van het minimale aantal benodigde gegevens.

Meer informatie over de CoMensha registratie, neemt u contact op met Marianne Verhoek [M. verhoek@comensha.nl](mailto:verhoek@comensha.nl)

Maandrapportages

CoMensha is in 2009 begonnen met het opstellen van maandelijkse rapportages gebaseerd op de registratiegegevens tot op dat moment. Bij het lezen van de rapportages moet rekening worden gehouden met het feit dat het aantal meldingen per maand verschilt. Sommige instanties melden per maand, andere per kwartaal of per jaar. Het is dus niet mogelijk om prognoses of trends per maand af te lezen.

De meest recente rapportage is te vinden op: www.mensenhandel.nl

Tip rapport 2010

Het Amerikaanse ministerie van binnenlandse zaken geeft dit jaar voor de 10de keer het *Trafficking in Persons* rapport uit. In dit rapport zijn landen ingedeeld op grond van de maatregelen die zij nemen om de mensenhandel te bestrijden. Landen worden ingedeeld in categorie Tier 1, Tier 2 en Tier 3. Tier 1 landen vervolgen daders serieus, hebben actieve beschermingsmaatregelen voor slachtoffers en voldoen aan alle minimum standaarden. Tier 2 landen voldoen nog niet aan de minimum standaarden en landen die Tier 3 krijgen voldoen niet aan de minimale standaard en ondernemen ook geen pogingen daartoe.

Sinds vorig jaar is een wijziging in het Amerikaanse beleid merkbaar. De focus is verlengd van de negatieve aspecten van de seksindustrie naar de nadruk op omstandigheden die mensen kwetsbaar maken voor mensenhandel. De toon van het rapport is gewijzigd. Voor de eerste keer heeft Amerika ook zichzelf geëvalueerd en ingedeeld in Tier 1.

Nederland heeft ook dit jaar weer een Tier 1 gekregen. De Nederlandse Antillen kreeg Tier 2. De Nederlandse Antillen krijgt o.a. het advies wetgeving vast te stellen en de aanbod voor bijstand van slachtoffers mensenhandel te vergroten.

Meer informatie: www.state.gov/g/tip

Asielprocedure

Vanaf 1 juli 2010 is er een nieuwe asielprocedure. Dit heeft ook gevolgen voor slachtoffers van mensenhandel die aangifte hebben gedaan. In de huidige situatie kan een asielzoeker bij een aangifte van mensenhandel aangeven geen gebruik te willen maken van de speciale mensenhandelprocedure (de B9 procedure). De asielaanvraag wordt dan inhoudelijk behandeld. Nieuw is dat de vreemdeling in het geval zijn asielaanvraag wordt afgewezen en hij aangifte mensenhandel heeft gedaan niet de alsnog de B9 procedure hoeft op te starten. Als het strafrechtelijk onderzoek naar aanleiding van de aangifte nog loopt, wordt ambtshalve een B9 verleend.

Uitbuiting en economische crisis

CoMensha heeft medewerking verleend aan het onderzoek van 6 studenten criminologie [Universiteit van Leiden] naar de invloed van de economische crisis op arbeidsuitbuiting in de Nederlandse horecasector. Uit het onderzoek komt naar voren dat de verwachting dat de wijze van uitbuiting verergerd zou zijn na het intreden van de economische crisis, niet is bevestigd. Ook de wijze van uitbuiting binnen de horecasector is ongewijzigd sinds de economische crisis. De Chinese horeca, de voedings-, vleesverwerkings- en de schoonmaakindustrie vormen ook na intreding van de economische crisis de belangrijkste sectoren waar arbeidsuitbuiting plaatsvindt.

Meer informatie: www.mensenhandel.nl

Vervoer

Sinds 2009 is het mogelijk om bij vervoer gebruik te maken van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) van het ministerie van Justitie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om vervoer van en naar de rechtbank, van de ene opvanginstelling naar de andere of van de opvanginstelling naar het politiebureau. Alle vervoersaanvragen gaan via CoMensha of de zorgcoördinator. CoMensha neemt vervolgens contact met DV&O op. Voor ander instellingen is dit niet mogelijk.

S.vandenBerg@comensha.nl

Nederlandse Antillen

Al ruim vier jaar draagt CoMensha haar steentje bij aan het ontwikkelen van de ketensamenwerking op de Nederlandse Antillen en Aruba. Ook dit jaar heeft CoMensha multidisciplinaire trainingen op alle eilanden verzorgd.

In januari 2009 tekende de ministers van Justitie van Aruba, de Nederlandse Antillen en Nederland een *Memorandum of Understanding* (Mou). Hierin staat dat de bestrijding van de mensenhandel binnen het koninkrijk gezamenlijk aangepakt vereist. Prioriteit is opsporing en vervolging van mensenhandel.

CoMensha maakt zich zorgen over de positie en aandacht voor slachtoffers van mensenhandel op de eiland daarom is tijdens de training met name aandacht besteedt aan psychosociale ondersteuning/begeleiding van slachtoffers van mensenhandel.

Doel van de training:

- Deskundigheidsbevordering voor professionals die direct met slachtoffers van mensenhandel werken
- Uitbreiden en verdiepen van de aanwezige kennis over de doelgroep en verbeteren van de kwaliteit van aanpak
- Professionele ontwikkeling (verhoging van professionele competenties) en preventie van secundaire traumatisering

Het afwisselende programma is als prettig ervaren. De evaluaties zijn lovend.

CoMensha fungeert voor de Nederlandse Antillen en Aruba als buddy voor wat betreft hulpverlening en ondersteuning van slachtoffers van mensenhandel. Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de diensten van CoMensha.

Meer informatie: J.keller@comensha.nl